

Jana Euler

21_06

29_09_2024

WIELS WIEL

In Jana Eulers tentoonstelling *Oilopa* – een samentrekking van de woorden ‘Oil’ en ‘Europa’ – openbaart zich een wereld vol waanvoorstellingen, waarin de opwaartse beweging van financiële grafieken wordt omgekeerd en cycli van surplusproductie, exces, recessie en leegte worden geëxtrapoleerd.

Euler belicht enkele van haar voornaamste bekommernissen, zoals de vraag waar energie vandaan komt en hoe ze circuleert. Ze beroept zich op de meerduidigheid van het woord ‘energie’, dat kan verwijzen naar een communicatieve stroom, een libidineuze, vitale intensiteit en een vorm van brandstof voor het ego. De buitensporigheden in haar schilderwerk belichamen dan ook vaak de latente, soms fragiele, impact van het huidige tijdperk door taferelen op te voeren of specifieke elementen uit te lichten die geassocieerd worden met mythologieën over kracht.

De term ‘Oil’ in *Oilopa* komt, aldus Euler, van olieverf (en acryl op petroleumbasis) en verwijst naar de viscositeit en weelderigheid van het medium. Bovendien is ‘Oil’ een knipoog naar de Duitse uitspraak van haar naam. Jana Euler maakte naam met de heterogene picturale uitvoering van haar schilderijen, waarin ze verschillende penseeltechnieken combineert die ze zelf ontwikkelde of overnam van andere (beroemde) schilders. Deze variaties staan echter niet noodzakelijk in functie van ‘stilistische’ kwesties. Ze stellen Euler vooral in staat om elk onderwerp dat aan bod komt op gepaste wijze in beeld te brengen. Tegelijkertijd blijft het proces intuïtief genoeg om de conventies van het schilderen en de eigenheden van andere

schilders die ze onbewust heeft opgenomen toe te laten. Jana Euler geeft vorm aan vitalistische, expressieve figuratie doordrongen met een bijzonder gevoel voor het burleske. Ogenscheinlijk banale motieven voeden een iconografie van weelde en fantasmatische landschappen. Toch zijn deze fantasieën niet zozeer gericht op een escapistische reflex, als wel op het ontsluiten van perspectieven op de verdorven processen die eraan ten grondslag liggen.

Euler is zich maar al te bewust van het feit dat deze tentoonstelling de tegenstrijdigheden van kapitalistische productiewijzen in de verf zet. Haar werk steunt actief op de rol van het schilderij in de libidineuze economie van verlangen in het kapitalisme, waarin de impulsieve neiging van het psychische de speculatieve neiging van het economische systeem spiegelt of zelfs versterkt. De schilderkunst is dan ook het medium bij uitstek om affecten en objectrelaties mee te reproduceren en erover te reflecteren. Eulers kritische blik wordt gekenmerkt door een – soms verleidelijk, soms onsmakelijk – krachtig bewustzijn van situaties. Ze wijst zowel op de kwetsbaarheid van houdingen en uitsteeksels als op hun paradoxale aantrekkingskracht.

Curatrice: Pauline Hatzigeorgiou

“Het woord olie is net zo belangrijk als de onzichtbare verbranding, de mysterieuze alomtegenwoordigheid ervan, die allesbepalend is en tegelijkertijd verborgen blijft.”

– Duncan Smith, *The Age of Oil*, 1979–1980

Deze tentoonstelling verrijkt Jana Eulers werk met een nieuw ruimtelijk scenario, door de kunstenaar opgevat als een ‘doos in een doos’. Dwars door de ruimte loopt een pad dat diagonaal over de vloer en door de muren heen gaat. Dit pad, ***Oilopa Allee*** genaamd, is een verdwijnpunt vernoemd naar de Europalaan, een bestaande boulevard die de Europese wijk in Brussel verbindt met de Europese Centrale Bank in Frankfurt, de twee steden waartussen de kunstenaar haar tijd verdeelt. Deze diagonaal wordt geflankeerd door oud en recent werk – schilderijen, sculpturen, tentoonstellingsmeubilair en fotografische documentatie – waarvan een groot deel voor deze tentoonstelling werd gemaakt. Deze stukken worden aaneengeregend op basis van zichtlijnen die nieuw licht werpen op iconografieën en diverse personages – waaronder chimerieke dieren, fallische haaien en dolfijnen en antropomorfe voorwerpen – die de kunstenaar in de afgelopen tien jaar heeft bestudeerd.

In het begin van de tentoonstelling komt men oog in oog te staan met ***The forward but backwards running morecorn*** [De vooruit maar achteruit lopende meerhoorn] – een opgeblazen versie van de eenhoorn, die door een achterwaartse stroming lijkt te worden aangezogen. Een reactionaire stroming die zeer waarschijnlijk afkomstig is van het neoliberale beleid van de wijk van de *Oilopa Allee*, afgebeeld in het aangrenzende werk, waarin gebouwen zijn getooid in beige cappuccinotinten.

Centraal in een van de middelste ruimtes staat **een bakstenen bank** in de vorm van een curve – die doet denken aan een vraagteken, een gefragmenteerd dollarteken of de lijn van een koffieboon – waar je kunt plaatsnemen om te kijken naar ***Where the energy comes from*** [Waar de energie vandaan komt], een reeks schilderijen die een decennium geleden is ontstaan. Euler verwijst hier naar de oppeppende koffie-economie als een multifocaal symptoom van extractie, afhankelijkheid, productiviteit en vrijetijdsbesteding. Tijdens haar zwerftochten door Frankfurt en Brussel werd Euler zich bewust van een fenomeen binnen de stedelijke planning dat getheoretiseerd wordt als ‘cappuccinostedelijkheid’ of ‘cappuccinopacificatie’. Dit fenomeen wordt gekenmerkt door de uniformisering van passieve geneugten en levensstijlen en anderzijds het verbergen van de sociale werkelijkheid.

Door details van koffiebonen uit te vergroten op monumentale schaal ontstaan er ambivalente portretten. Uit dezelfde reeks wordt een eerder **schilderij getoond van een (vrouwelijk) stopcontact**, waarmee de kunstenaar een beroep doet op het actieve werkwoord ‘*socketing*’ om de vermeende polariteit tussen

het passieve/vrouwelijke en het actieve/
mannelijke aan te klagen.

In Eulers figuratieve werk staat het schilderen zelf centraal en wordt er zelfs gesugereerd dat schilderijen onderwerpen op zich zijn. Antropomorfische verfmaterialen, zoals *vrouwelijke borstels* en *mannelijke verfspuitbussen* drukken hun gemoedstoestand uit. Soms is dat vreugde, maar meestal kampen ze met verschillende gradaties van angst. Schilderijen communiceren een ironisch bewustzijn van hun eigen performativiteit. In ***The female brush painting the female brush with the female brush at the dentist's office*** [De vrouwelijke borstel schildert de vrouwelijke borstel met de vrouwelijke borstel bij de tandarts] verstijven de verfkwasten in een gemeenschappelijke toestand van onbedwingbaar zelfbewustzijn. Op de tentoonstellingsposter met plattegrond houden schilderijen elkaars hand vast en beschikken ze over de lichamelijke capaciteit om buiten zichzelf te treden.

Jana Euler drukt graag haar stempel op de communicatie van de instelling aan de hand van specifieke visuals en, zoals hier het geval is, door de plattegrond van de tentoonstelling te infiltreren met een eigen ontwerp waarin ze alle elementen opnieuw met elkaar in verband brengt. Door lagen van bemiddeling aan het licht te brengen, wijst de kunstenares kunstinstellingen op hun betrokkenheid in de distributie van betekenis en waarde. Van de macht die de instelling heeft om een tentoonstelling te presenteren en de inhoud ervan te bepalen, tot de verweving van de instelling in het bredere economische systeem.

Achterin de ruimte wordt het monumentale werk ***Beer without glass*** [Bier zonder glas] getoond, dat de voormalige functie van het gebouw als brouwerij in herinnering brengt. **Een bank in de vorm van een *Morecorn*** [Meerhoorn], met verankerde bierglazen als hoorns, staat schijnbaar op het punt om het ontbrekende glas naar het schilderij te brengen of het gouden goedje op te vangen. Dit infrastructureel perspectief wordt ook benadrukt in **een reeks schilderijen op ware grootte die de warmteconvectoren van de tentoonstellingsruimte verbeelden**. De picturale benadering biedt tegenwicht tegen het objectieve karakter van deze industriële producten en wekt een gevoel van diepte onder de luiken op, alsof er een blik achter schuilgaat.

Naast de hoofdingang hangt **een reeks van oudere schilderijen**, gemaakt tijdens Eulers residentie in WIELS in 2012-2013. Ze tonen drie scènes die geleidelijk onscherper worden: ***Horses leaving yourself, Friends leaving to Berlin, Greece leaving Europe*** [Paarden die jezelf verlaten, Vrienden die naar Berlijn vertrekken, Griekenland dat Europa verlaat]. Al deze protagonisten hebben zich met hun rug naar de kijker gekeerd en nemen afstand van de realiteit terwijl ze worden aangetrokken door hun eigen verlangen en idealen. Deze obsessie met wat voor ons ligt, leidt tot een overweldigende angst om achter te blijven en creëert een aanhoudend onbehagen dat de reikwijdte van het heden overschaduwet, in de ban van de allure van de toekomst.

OVER DE KUNSTENARES

Jana Euler (1982, Friedberg, Duitsland) woont en werkt in Frankfurt en Brussel. In de voorbije twintig jaar heeft ze een rijkgeschakeerd maar samenhangend oeuvre opgebouwd dat de sociale, materiële en historische fundamenteën van de schilderkunst in kaart brengt. Euler wordt internationaal geprezen voor haar onbevangen picturale creaties, toe-eigeningen en rehabilitaties. Met deze monografische tentoonstelling zet WIELS de samenwerking met de kunstenares voort, nadat Euler deelnam aan het residentieprogramma in 2012, aan de thematentoonstelling *Residue* in 2013, en een contextgebonden bijdrage leverde aan *Het afwezige museum* in 2017.

Jana Euler wordt vertegenwoordigd door en stelde tentoon in de Brusselse galerij *dépendance*, Greene Naftali in New York, Galerie Neu in Berlijn en Cabinet gallery in Londen.

EVENEMENTEN

Look Who's Talking: Jana Euler ^(EN)

Look Who's Talking: Dirk Snauwaert ^(NL)

Look Who's Talking: Pauline Hatzigeorgiou ^(FR)

Data en meer info op WIELS.ORG

© [WIELS_brussels](https://www.instagram.com/WIELS_brussels)

f [WielsBrussels](https://www.facebook.com/WielsBrussels)

🎧 [wiels_brussels](https://www.spotify.com/artist/wiels_brussels)

DANK VOOR UW BEZOEK!

Met de gulle ondersteuning van:

Cabinet gallery, Londen

dépendance, Brussel

Galerie Neu, Berlijn

Greene Naftali, New York

En zij die anoniem wensen te blijven.

Courtesy by the artist. Photo: Jens Gerber

